

September 2018

Månadsbladet

Välafischer - kan laddas ner från naturskyddsforeningen.se

Dags att välja naturen!

I början av sommaren var det väldigt lite medierapportering om klimatet - sen kom värmen och bränderna. Under sommaren och nu i augusti har det ju varit betydligt mer rapportering i media. Det är mycket bra och glädjande. Synd bara att det ska behövas den här typen av extrema händelser för att klimat - och miljöfrågorna ska få det utrymme som behövs för att upplysa och bilda folkopinion.

Många av kretsarna har gjort egna valenkäter och det är jättebra att visa medlemmar och övrig allmänhet vad partierna står i olika miljöfrågor. Det ringde en journalist till kansliet och frågade om kretsarna gjort några valenkäter. Vi gav dem tips på de kretsar vi visste. Håll utkik i era lokala Mitt i-tidningar.

Handelskammaren har kommit med ett utspel där de kallar Östlig förbindelse, f d Österleden "Gröna länken". Moderaterna i Stockholms stad och i lands-

tinget försöker nu de sista veckorna innan valet göra Östlig förbindelse till en valfråga. "Gröna länken" är ett synnerligt besynnerligt namn! Det finns inget grönt med den vägen. Vi i länsförbundet har ju jobbat med trafikfrågor under många år och just nu arbetar vi med Östlig förbindelse. Argumenten känns igen och är nästan exakt samma som när förespråkarna pratade om Förbifart Stockholm. Landstingets förespråkare hävdar att det är så många som bor i närheten av Stockholms innerstad som kommer gynnas av Östlig förbindelse men det verkar som man glömmer att länet är större än så. I just den här delen av länet borde det vara som lättast att åka kollektivt till och från jobbet eftersom det finns så stort underlag av passagerare.

I övriga länet borde man satsa på kollektivtrafik, även på ställen och sträckor där det kanske inte är lönsamt men för att visa på vilket samhälle vi vill ha och vad vi prioriterar. Detta gäller såklart i ännu högre grad på ställen där det byggs nytt och som ligger en bit utanför kollektivtrafiknära lägen. Om bussen inte finns när folk flyttar in skaffar sig många en bil och då har underlaget för busstrafik minskat. Det byggs ju tyvärr idag en hel del i områden som man enligt RUFSEN inte borde bygga i eftersom kommunerna ska satsa på just kollektivtrafiknära områden.

Lycka till i valspurten och välj naturen!

Beatrice Sundberg
Ordförande

KALENDER

4 september	Politikerdebatt Kungsan
8 september	Peoples Climate March
16 september	Cykelkarneval!
vecka 40	Miljövänliga veckan
11 oktober	Dagvattenseminarium
27-28 oktober	Kurshelg

STHLM CYKELKARNEVAL HÄNG PÅ DU MED!

Söndagen 16 september Norrbro
(bro vid slottet)

14:00 Start av Karnevalståget går runt City, Kungsholmen, Vasastan tillbaka till Norrbro.

11:00- 16:00 Lastcykelmässa, barncykelbana, cykelmusik med fart i, pimpa din cykel och dig själv, cykeltävling, prova på en-hjuling, foodbikes.

Kom gärna karnavalsklädd!

Ingen anmälan, inga avgifter, bara kul!

Sprid gärna
affischen - finns
i A4-format på
länsförbundets
webbsida!

Länka gärna till:
www.cykelkarneval.com

Kom - HJÄLP oss att fixa!

Vi vill gärna ha några volontärer som hjälper till. Just nu söker vi:

- 1/ några som kan hjälpa till med att med ballonger, målarfärg, flaggor etc få ekipagen mer karnevalslika. Prylarna kommer finnas på plats.
  - 2/ sätter upp inplastade posters på strategiska ställen i gatumiljön
  - 3/ lite cykeltransporter o dyl på karnevalsdagen. Lastcykel finns att låna.
- Fler arbetsuppgifter kan säkert dyka upp.

Måndag 3 september 18.00 har vi nästa och sista planeringsmötet på Riksföreningen, i lunchrummet. (Åsögatan 115). De som vill hjälpa till är välkomna. Vi bjuder på macka.

Anmäl dig till: Tomas Bergenfeldt, 0705 – 56 16 31, tomas@bergenfeldt.se

Inför valet:

Tisdag 4 september

Politikerdebatt i Kungsträdgården

Kl 17:30 – 19:00 kommer det bli en politikerdebatt i Kungsträdgården med politikerna som sitter i stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad.

Medverkande politiker:

Jan Valskog (S)

Sebastian Wiklund (V)

Joakim Larsson (M)

Björn Ljung (L)

Erik Slottnér (KD)

Cecilia Obermüller (MP)

Karin Ernlund (C)

Länsförbundet anordnar debatten med Samfundet S:t Erik och Svenska Byggnadsvårdsföreningen. **Mer info om evenemanget finns på vår hemsida.**

Lördag 8 september

Peoples Climate march

Kl 14:00 börjar en performance och kl 15:30 går vi från Råambshovsparken till Mynttorget.

Mer info finns på <https://klimatsverige.se/event/peoples-climate-march/>

Välkommen på workshop för länets kretsar!

Påverka kommunens naturvårdsarbete

Torsdag 4 oktober kl 18.00-21.00

Plats: Rikskansliet på Åsögatan 115.

Välkommen på workshopen där vi pratar om hur man kan påverka kommunens naturvårdsarbete och starta nya naturvårdsprojekt.

- **Presentation av resultaten i enkätundersökningen "Sveriges bästa naturvårdskommun 2018".** Naturskyddsföreningen utsåg i våras Sveriges bästa naturvårdskommun genom en omfattande enkät.
- **Sök Naturskyddsföreningens projektmedel för att bevara och iordningställa våtmarker.** Andreas Skarmyr, projektledare på rikskansliet, pratar om behovet av våtmarksåtgärder och visar några exempel från olika delar av landet. Vi har en diskussion om vad som redan görs lokalt och om hur kretsar och länsförbund kan spela en aktiv roll för att restaurera våtmarker och sköta de som finns kvar. Vi pratar också om tänkbara lokala samarbeten och finansiering.

- **Starta ett naturvårdsprojekt i din kommun – sök LONA-bidrag.** Hannah Wallin, sakkunnig skog, berättar om hur man söker LONA och presenterar olika idéer till LONA projekt. LONA-bidraget är ett bidrag som kommuner kan söka av länsstyrelsen. Ansökningarna bygger ofta på lokala initiativ, till exempel från föreningar, företag eller markägare.
- **Påverka kommunens fysiska planering.** Det är viktigt att engagera sig i kommunens fysiska planering, exempelvis se till att kommunen har en aktualiserad översiktsplan. Hannah Wallin berättar om olika sätt som kretsen kan jobba med för att påverka kommunens översiktsplanering.

Vi bjuder på fika med en vegetarisk wrap i pausen.

Anmäl dig senast den 1 oktober

till karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se, eller ring 08-644 52 70.

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Bryggarhuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

Inbjudan till seminarium om Dagvatten

Torsdag 11 oktober, kl. 18.00-20.30

Studiefrämjandets lokaler, Norrtullsgatan 12 N
(nära Odenplan)

Med tanke på byggboom och klimatförändringar – hur hanteras dagvattnet i Stockholms län? Välkommen till detta seminarium som är ett samarbete mellan Studiefrämjandet och Naturskyddsföreningen i länet.

Program

- 18.00 Länsstyrelsens roll i att bevaka utvecklingarna omkring vattenkvaliteten i länet.
Johannes Knulst, Länsstyrelsen i Stockholm
- 19.00 Paus för kaffe/te och macka
- 19.30 Hur kan vi skydda samhällena mot skyfall – vad kan jag själv bidra med?
Hans Bäckman, Svenskt Vatten

Anmälan: senast tisdag 9 oktober

via Studiefrämjandets hemsida (där mer info finns):
<https://www.studieframjandet.se/stockholms-lan/>
sök: Dagvattenseminarium

Föreläsarna:

Johannes Knulst från Länsstyrelsen i Stockholm berättar om den svenska vattenförvaltningen och dess mål att nå god

vattenstatus i alla våra vatten. Presenterar länsstyrelsen arbetet med att bevaka kommunernas planeringsarbete och på vilka sätt de kan påverka kommunerna att värna om vattenkvaliteten.

Hans Bäckman från branschorganisationen Svenskt Vatten förklarar olika begrepp om stadens avvattnings. Presenterar olika typer av hållbara lösningar. Pratar lite juridik. Och lyfter fram arbete i Malmö som gott exempel där man stöttar fastighetsägare som vill göra en insats för att begränsa avrinningen från sin egen mark.

Vi bjuder på fika med matig, vegetarisk macka.
Uppge ev allergier eller om du är vegan när du anmäler dig.

Kontakt: Karin Schmidt, 070-579 00 55,
karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se
Karin Jones Hammarlund, 08-555 352 35
katrin.hammarlund@studieframjandet.se

Seminariet följs upp torsdag 8 november med exempel på hur några av länets kommuner jobbar med dagvattenhantering.

Helgen 27-28 oktober

Kurshelg för ett växande engagemang

En hel helg med faktaseminarier, workshops och nätverks-träffar i riksföreningens regi (Naturskyddsföreningens ledarakademi) på Tollare folkhögskola, utanför Stockholm. Mer information kommer du att få i kommande Månadsblad. Tills dess finns det information om det preliminära programmet på Naturkontakt

<https://ledarskap.naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/ledarakademins-utbildningshelg-27-28-oktober-vill-du-paverka-sa-utovar-du-ledarskap/>

24 november

Länsträff i höst

Länsträffen blir en dag för alla som vill diskutera vad som lockar deltagare till våra aktiviteter, vad som inte gör det och hur vi kan bli bättre på att engagera människor. Plats och tid: Rikskansliet, Åsögatan 115, kl 10-16. **Mer info kommer i kommande Månadsblad.**

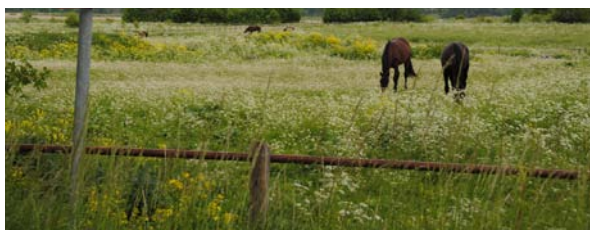

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

LÖRDAG 1 SEPTEMBER och
LÖRDAG 8 SEPTEMBER

Nature tours in english - National City Park
Swedish nature and love for nature - a walking
tour guided by Robert O'Dwyer in the Stockholm
Royal National City Park – Nationalstadsparken.

Start and stop at metrostation Universitetet The
tour starts at 11.00 and 15.00 No preregistration,
100 SEK cash. About 2 km, 2 hours

SÖNDAG 2 SEPTEMBER

Exotiska Lidingön

Vandra med Isak Isaksson över "Serengeti"
- de öppna gräsvidderna ned mot Kyrkviken -
och passera "Floras kulle" med sina betande
hästar. Fortsätt längs Kyrkviken, omgärdad av
grovstammig barrskog där duvhök häckar, och
följ strandlinjen förbi Trollebo fram till udden
innanför Punschholmen. Tvåra hagmarken, följ
den slingrande grusvägen, gå tvärs Elfviksvägen
in i en fin svampskog och över till norra Lidingö
och havet. Här går vandringen upp till sin högsta
punkt med utsikt över Bogesundslandet och om
vädret tillåter blir här också möjligt med ett dopp i
havet innan Isak avslutar förbi sparbanksekarna
tillbaka till Södergarnsvägen och busshållplatsen.
Samling kl 10.00 busshållplats Södergarnsvägen
(buss 211* från Ropsten 9.40). Ca 5 km, 4 timmar

ONSDAG 5 SEPTEMBER

Natur o höst på norra Djurgården – barnvagn

Sensommar och höst är en fin tid att vara
barn i. Marken är ännu varm och det finns
mycket roligt att upptäcka. Bären mognar,
sensommarblommorna blommar och djuren
börjar förbereda sig för kallare tiden, samlar
kottar, lägger upp förråd eller flyttar söderut (dags
att börja kolla flyttfågelsträck på himlen). Maria
Brandt leder denna tur i Nationalstadsparkens
eklandskap och berättar mera. Samling kl 10.30
T-bana Universitet. Ca 3-4 km, 3 timmar

SÖNDAG 9 SEPTEMBER

Nytorps gärde – ett delat natur- och kulturarv

Odlingslandskapet så som det formats under
det senaste årtusendet tar vi ofta för givet. Men
sedan 1800-talet har ny teknik, fossil energi
och en tilltagande urbanisering förändrat och
förändrar landskapet i rasande takt.

Maria Bergström leder denna tur ut på det gamla
gärdet (vad är ett gärde) som hörde till Nytorpet
(hur då nytt) och som bevarats på gamla planerna på
en motorväg (vad blev av den) och berättar om
hur natur- och kulturhistorien format just detta
specifika stycke landskap och vad som här kan
 hittas av såväl natur, kultur och historia. Samling
kl 10.00 utanför T-bana Sandsborg. Ca 3 km, 2½
timmar

TORSDAG 13 SEPTEMBER

Kolardammarna i Alby

Lättvandrad guidning anpassad för rullstolar och
barnvagnar. På Kolarängarna i Alby naturreservat
anlades 1997/1998 ett dammsystem som ett
vattenreningsprojekt för Tyresåns sjösystem.
Som nästan alltid när det blir mer vattenytor i
ett stycke natur har också här den biologiska
mångfalden ökat och naturen blivit rikare.
Martina Kiibus leder turen och berättar mera
om hur området utvecklats. Samling kl 11.00
busshållplats Öringe (buss 875 från Gullmarsplan
10.22*). Ca 2 km, 2½ timmar. *Ingen avgift*

SÖNDAG 16 SEPTEMBER

Upptäck Rudans naturreservat

Följ med Margareta Lysell på en guidad tur
till Rudans hemligheter. Vandringen börjar vid
gräsmarken invid Rudans gård och vidare brant
uppåt genom vacker hällmarkstallskog och
blandskog med inslag av glittrande mossar och
myrar och längst i norr den trolska sjön Trylen.
Turen går på både större och mindre stigar och
terrängen är bitvis som sagt rejält brant.
Samling kl 10.00 vid raststugan, Rudans gård
invid Handens pendeltågsstation. Ca 4 km, 3
timmar. *Ingen avgift*

- Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i
Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.
Nu kan du betala med SWISH!
- Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra
skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna
genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!
- * kolla för säkerhets skull på sl.se

Mer information:

www.utinaturen.nu

September 2018

Månadsbladet

Klimatvandringar

Är du bekymrad över klimatfrågan men känner att du inte riktigt har någon att prata med? Att ta upp ämnet med vänner och bekanta känns obekvämt eftersom du då, indirekt, kritiserar de långa flygresor de gör på semestern som de är väldigt förtjusta i? Då är du välkommen på klimatvandring tillsammans med oss i Naturskyddsföreningens klimatgrupp i länet på:

- Lördag 1/9 kl. 14
- Lördag 29/9 kl. 14
- Lördag 10/11 kl. 14
- Lördag 1/12 kl. 14

Vi startar vid Djurgårdsbron, brofästet på ö-sidan, östra delen av gatan och går ett varv runt Djurgården för att sedan avsluta med att fika på ett café. Under vandringen har vi fria diskussioner om klimatfrågan och annat som känns angeläget. Ingen anmälan behövs.

Hoppas vi ses!